

ภูมิหลังของการวิจัย

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่ง และเป็นสถาบันแห่งที่สองที่มีความสำคัญรองลงมาจากบ้าน เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาอบรมแก่เด็ก เป็นสถานที่ที่อำนวยความสะดวกนานาประการแก่เด็ก ไม่ว่าจะเป็นในด้านศีลธรรมจรรยา วิชาความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพ การปรับตัวเข้ากับสังคม ฯลฯ เป็นต้น ในทางการบริหารถือกันว่าโรงเรียนเป็นองค์การทางสังคมอย่างหนึ่ง เกทเซลส์ (Getzels) กล่าวว่า "โรงเรียนเป็นองค์การทางสังคมที่มีคนทำงานกันหลายคน ทำให้งานที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและกันนั้นบรรลุผลตามความมุ่งหมายขององค์การ"¹ ถ้าเรากล่าวว่าโรงเรียนเป็นองค์การตามความเห็นของเกทเซลส์ เช่นนี้ในการบริหารโรงเรียนก็จะต้องมีปัจจัยทางการบริหาร 4 อย่าง เข้ามาเกี่ยวข้องคือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หากกล่าวเฉพาะเรื่องคน ภายในโรงเรียนก็มีบุคคลอยู่ถึง 4 จำพวกที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันคือ คุรุบริหาร (Professional staff) เจ้าหน้าที่ธุรการ (Clerical staff) ภารโรง (Maintainance) และนักเรียน (Students)

การบริหารงานในองค์กรนั้น เชื่อกันว่าคนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้นให้กระบวนการบริหารดำเนินไปด้วยดี เฮนรี เอ็ม แจคสัน (Henry M. Jackson) วุฒิสมาชิกอเมริกันท่านหนึ่งจึงกล่าวถึงความสำคัญของเรื่องนี้ไว้ว่า "ปัญหาสำคัญในการบริหารการปกครองของรัฐบาลของรัฐบาลมิใช่อยู่ที่เครื่องจักรหรือเครื่องมือ

¹Harold J. McNally, The Principalsip in Perspective "The Principalsip-A people business" Bulletin of the School of Education, Vol. 44, No. 2, (March 1968).

อันใด แต่อยู่ที่คนนี่เอง นโยบายที่ดีของชาตินั้นต้องการทั้งองค์การและคนที่มีความสามารถ แต่คนยอมสำคัญกว่าถ้าเราได้ข้าราชการที่เฉลียวฉลาด มีประสบการณ์ ทำงานด้วยความเสียสละ ก็สามารถนำหรือพาให้องค์การนั้นไปตลอดรอดฝั่ง แต่ถ้าเราได้คนไม่ดีมาทำงาน ก็เป็นการนำเอาองค์การหรือหน่วยงานที่เราว่าดีนั้นไปสู่ความหายนะในที่สุด²

อมร รัชศาสตร์ ได้เขียนบทความเรื่อง "ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ" ก็กล่าวถึงความสำคัญของคนไว้ว่า "ถ้ามีคนไม่ดีแล้ว ถึงแผนงานจะดี โครงการจะสวย การวางระเบียบแบบแผนจะรัดกุมอย่างไรก็ไปไม่รอด³

ได้กล่าวมาแล้วว่าโรงเรียนนั้นมีบุคคลอยู่รวมกันถึง 4 จำพวกคือ ผู้บริหารครู เจ้าหน้าที่ธุรการ ภารโรง และนักเรียน การที่จะบริหารโรงเรียนให้บุคคล 4 จำพวกนี้ทำหน้าที่ของตนเพื่อผลประโยชน์ในขั้นสุดท้ายตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนคือ การผลิตเด็กออกจากโรงเรียนไปอย่างมีคุณภาพ มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดี มีความรู้สามารถไปศึกษาต่อชั้นสูง หรือมีแนวทางที่จะไปประกอบอาชีพได้ โรงเรียนจะต้องมีผู้บริหารที่ดี หัวหน้าหรือผู้บริหารโรงเรียน คือ ครูใหญ่ จึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในโรงเรียน นักบริหารมีความเห็นว่า งานบริหารนั้นเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง จะต้องมีเทคนิคหลายอย่างเข้าช่วย จึงจะบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารหรือหัวหน้างานจะต้องรอบรและเฉลียวฉลาด ครูใหญ่ในฐานะหัวหน้างานในโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติเหล่านี้ รวมทั้งมีลักษณะการเป็นผู้นำ คัดสินปัญหาหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี หรือคุณสมบัติอื่น ๆ

²Henry M. Jackson, "Environment of Excellence, "Civil Service Journal, 4, (April June 1962), p.8.

³อมร รัชศาสตร์, ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ (พระนคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2508), หน้า 157.

ประกอบอีกด้วย ซีียร์ (Sears) กล่าวว่า "งานของการบริหารย่อมเป็นขบวนการ การตัดสินใจ"⁴ นอกจากนี้ กริฟฟิธส์ และ เฮมฟิล (Griffiths and Hemphill) ยังให้ความสำคัญของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า "การบริหารเป็นขบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหา ปรัชญาของการบริหารมีอยู่หลายความคิดด้วยกัน ครูใหญ่ในฐานะตัวจักรสำคัญ ถ้าไม่มีความเข้าใจต่อขบวนการบริหารโรงเรียนแล้ว การ จัดการศึกษาในโรงเรียนก็ย่อมประสบความล้มเหลว"⁵

ครูใหญ่นอกจากจะเข้าใจเรื่องการบริหารโรงเรียนแล้ว ภาวะการเป็นผู้นำ (Leadership) ก็เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครูใหญ่เป็นอันมาก ถ้าหากจะประมวล ภาวะการเป็นผู้นำที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับครูใหญ่ก็จะได้ดังนี้ คือ

1. วิสัยสามารถ ในทางเขว่นหรือสติปัญญา ความตื่นตัว การพุดจาคลอง- แคลว การมีความคิดเป็นของตนเอง และการตัดสินใจ
2. สัมฤทธิผล ในทางเดาเรียน ความรู้ หรือความสำเร็จในทางกีฬา
3. ความรับผิดชอบ ในทางเป็นที่พึ่งพาอาศัยได้ มีความคิดริเริ่ม มุ่งเอาชนะ งานให้จงได้ เป็นคนกล้า ห้าวหาญ เชื่อมั่นในตนเอง ต้องการทำแต่ความดีเลิศ
4. การมีส่วนร่วมในค่านต่าง ๆ เช่น กิจกรรม เก่งในทางการสมาคม ให้ความร่วมมือ เป็นคนมีสภาพพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ และมีอารมณ์ขัน
5. การมีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจดีพอสมควรเป็นคนกว้างขวาง

⁴M. Chester Nolte, "An Introduction of School Adminis-
tration" : Selected Reading, (New York : Macmillan Company, 1966),
p. 224.

⁵Ibid

6. สภาพการณ์ส่วนตัว มีจิตใจมั่นคง คงเส้นคงวามีทักษะความชำนาญ ให้ความสนใจผู้บังคับบัญชา และมีจุดมุ่งที่จะทำงานให้สำเร็จ ฯลฯ⁶

จะเห็นได้ว่าคนที่จะเป็นครูใหญ่ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่ดีพร้อมหลายอย่าง และหลายด้านด้วยกัน แต่ที่วงการบริหารการศึกษาเน้นมากเป็นพิเศษนั้น ดูเหมือนจะเป็น การเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลง ครูใหญ่จะต้องเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในเรื่องความเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมตัวเอง โดยเฉพาะในด้านสังคมและการเมือง เพราะการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลสะท้อนไปสู่ระบบการศึกษาด้วย ถ้าครูใหญ่ไม่สนใจเรื่องความเปลี่ยนแปลงรอบตัวตัวเองแล้ว ก็จะบริหารโรงเรียนให้บังเกิดผลดีได้ยาก ยกตัวอย่างเช่น สังคมที่กำลังเปลี่ยนสภาพจากสังคมการเกษตรเป็นอุตสาหกรรม ความต้องการกำลังคนระดับ กลางหรือช่างฝีมือย่อมอยู่ในอัตราสูงมาก เป็นหน้าที่ของการศึกษาที่จะต้องผลิตคนระดับกลาง ออกมาสนองความต้องการของสังคม หรือการเปลี่ยนแปลงในด้านการเมือง ผู้คนสนใจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น โรงเรียนก็ต้องเป็นแหล่งปลูกฝังลัทธิประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนจำลองสังคมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นสังคมย่อย ของสังคมใหญ่ เพื่อเตรียมและผลิตคนเป็นประชาธิปไตยออกไปรับใช้สังคมใหญ่ต่อไป ถ้าครูใหญ่ไม่สนใจเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ล่าหลัง อาจจะจัดการศึกษาไม่ดีพอที่จะให้ มีคนมีความรู้ไปรับใช้สังคมได้ จึงถือกันว่าครูใหญ่จะต้องมองเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและยึดถือไว้เป็นหลัก และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองตามสภาพการณ์ได้เสมอ

สำหรับหน้าที่ของครูใหญ่นั้น มีผู้เขียนไว้หลายแห่ง กล่าวถึงหน้าที่ของครูใหญ่ไว้ หลายอย่างหลายด้านด้วยกัน และมีความละเอียดละออมากน้อยกว่ากันออกไป วิลเลียม ซี. รีวิส (William C. Reavis) แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ได้ร่วมมือกับครูใหญ่โรงเรียนประถม

⁶R.M. Stogdill, "Personal Factors Associated with Leadership; A Survey of the Literature", Journal of Psychology, 25, (1948) p.64.

และมัธยมในศีกาโก รวบรวมงานในหน้าที่ของครูใหญ่แล้วสรุปว่า งานที่ครูใหญ่ต้องทำนั้น จำแนกออกได้เป็น 6 อย่างคือ⁷

1. การบริหารงานทั่วไป (General administration)
2. งานทางคานธุกรการ (Clerical work)
3. การบริหารบุคคลากร (Personnel management)
4. การนิเทศ (Supervision)
5. ความคุมกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extra-curricular activities)
6. งานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบบริการชุมชน (Community Responsibilities)

พุทธชาติ พิศาลสถกษติกรรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษางานในหน้าที่อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสวนกลาง พ.ศ. 2508" เพื่อขอรับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ได้สรุปงานในหน้าที่ของอาจารย์ใหญ่ไว้ดังนี้⁸

1. การควบคุมหลักสูตร ประมวลการสอน และตารางสอน
2. การเงิน
3. การบริหารงานบุคคลากร
4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ใหญ่ และผู้ทำงานภายในโรงเรียน
5. การดูแล รักษาสถานที่ พัสตุ ครุภัณฑ์

⁷Paul B. Jacobson, William C. Reavis and James D. Logsdon., The Effective School Principal (Englewood Cliffs., N.J ; Prentice-Hall Inc., 1963) p. 6.

⁸พุทธชาติ พิศาลสถกษติกรรรม "การศึกษางานในหน้าที่อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสวนกลาง พ.ศ. 2508" วิทยานิพนธ์ เพื่อขอรับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2508 (อัครสำเนา)

6. การแนะแนว
7. การจัดกิจกรรมนักเรียน
8. การอบรมนักเรียน
9. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (เกี่ยวกับการติดต่อศิษย์เก่าและท้องถิ่น)
10. การติดต่อกับสถาบันและองค์การอื่น ๆ

จากการสัมภาษณ์ มานะ เอี่ยมสกุล ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก และเคยดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี ได้จำแนกงานในหน้าที่ครูใหญ่ไว้ดังนี้

1. งานด้านวิชาการ

ก. เกี่ยวกับครู—ร่วมกับหัวหน้าสายวิชาแต่ละสายและครูทุกคนทำหน้าที่จัดหาครูที่ดีมาทำการสอน แนะนำหรือประณนิเทศครูใหม่ แบ่งงานให้ครูทำตามความสามารถและวุฒิ การสร้างขวัญ การส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถและการแก้ไข้ความก้าวหน้า การนิเทศการสอน การประชุมครูตามสายวิชาหรือทั้งหมด การพิจารณาความดีความชอบ และการปกครองครูโดยทั่วไป

ข. เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการสอน

เลือกเนื้อหาของหลักสูตร จัดทำประมวลการสอน การจัดทำตารางสอน การเลือกแบบเรียนหนังสือคู่มือ การจัดห้องสมุด การจัดห้องพิเศษพร้อมอุปกรณ์การ การวัดผลการสอน การจัดทำสถิติในคานต่าง ๆ การจัดโสตทัศนศึกษาและการจัดนิทรรศการ

2. งานด้านบริการนักเรียน

การประณนิเทศนักเรียน การแนะแนว การจรรยาภายในโรงเรียน การเก็บรถจักรยานนักเรียน การจัดโรงอาหารพร้อมครุภัณฑ์ การควบคุมการจำหน่ายอาหารในโรงเรียน การจัดน้ำดื่ม น้ำใช้ การจัดห้องพยาบาล การจัดกีฬาและกรีฑา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การควบคุมความประพฤติและการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน

3. งานธุรการและการบริหารทั่วไป

การทะเบียนนักเรียนและครู บัญชีและการเงินโรงเรียน การพัสดุครุภัณฑ์ งานสารบรรณ

การรักษาอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน การสอบไล่การติดต่อกับสถานศึกษาและส่วนราชการอื่น ๆ การร่วมดำเนินการมูลนิธิและทุนการศึกษารูปต่าง ๆ งานจรและการร่วมมือช่วยเหลืองานสาธารณะทั่วไป

สมาคมครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งชาติของ สหรัฐ (NASSP) ได้ประมวลหน้าที่ของครูใหญ่ไว้มีอยู่ 4 ด้านด้วยกันคือ⁹

1. งานบริหารในคานอาคารเรียน รับผิดชอบเกี่ยวกับอาคารสถานที่บริเวณโรงเรียน โรงอาหาร การไปมาของนักเรียน และงานที่สำนักงานบริหารโรงเรียน นอกจากนี้ยังรวมถึง การต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมเยียนโรงเรียนอีกด้วย
 2. งานทางด้านการศึกษาสัมพันธ์ติดต่อกับภายนอก คือ ในด้านการจัดสรรงบประมาณ หรือทำโครงการเสนอในการขอเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้จ่ายในการศึกษา และประการสุดท้ายจัดทำและพัฒนาโครงการการศึกษาสัมพันธ์โรงเรียน
 3. งานทางด้านบริหารบุคคลากร ควบคุมการมาทำงานและการมาโรงเรียนของครู และนักเรียน รักษาระเบียบวินัย แนะนำและติดต่อกับสมาคมหรือองค์การที่ให้บริการแก่เยาวชนในชุมชน
 4. งานทางด้านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับครูและนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมทั้งกิจกรรมอื่นที่มีผู้สนใจร่วมกัน
- ดังนั้น จะเห็นได้ว่าครูใหญ่มีความสำคัญต่อโรงเรียน ต้องการการศึกษาของชุมชนมากเพียงไร คนที่มาทำงานในหน้าที่นี้จึงนับว่าเป็นผู้มีใจเสียสละอย่างสูง ถ้าหากไม่มีใจรักงานในตำแหน่งนี้แล้วก็จะไม่สามารถนำโรงเรียนดำเนินงานไปถึงจุดหมายปลายทาง คือ ผลดีนักเรียนออกไปอย่างมีคุณภาพได้ และคนที่ได้รับเลือกมาเป็นครูใหญ่นั้น มักจะเป็นคนที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ผู้บังคับบัญชาหรือสังคมยกย่อง และให้ความไว้วางใจ จึงคัดเลือกให้มาทำงานในหน้าที่นี้ คุณสมบัติที่ได้รับการพิจารณาก็คือ การรักงาน ความรับผิดชอบในงานฉลาดเฉียบแหลม เขาใจการทำงาน มีลักษณะการเป็นผู้นำหรืออื่น ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง

⁹ Warren C. Seyfert (ed), "The Role of the Principal and the School," The Bulletin of the National Association of Secondary School Principals, Vol. 53, No. 33, (Jan. 1963).

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทราบทางอาชีพไปสู่ตำแหน่งครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทมากในการบริหารงานการศึกษาระดับมัธยม เพื่อผลิตคนระดับกลางให้แก่ประเทศไทย ว่าบุคคลเหล่านี้มีภูมิหลังส่วนตัวภูมิหลังในด้านการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน เงินเดือน อายุ ฯลฯ พร้อมทั้งข้อคิดเห็นบางประการ เกี่ยวกับการมาดำรงตำแหน่งหน้าที่นั้นอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้คือ

1. เพื่อต้องการที่จะศึกษาให้ทราบถึงภูมิหลังบางประการของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียน สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล อาทิเช่น ถิ่นกำเนิด การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ วุฒิหรือปริญญาที่ได้รับ อาชีพของบิดา การเริ่มเข้ารับราชการ ตำแหน่งงานอื่นก่อนเข้ารับตำแหน่งครูใหญ่ อายุเมื่อดำรงตำแหน่งครูใหญ่ครั้งแรก อายุการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน อายุมัธยมศึกษา อายุเฉลี่ย จำนวนโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ชั้นข้าราชการของครูใหญ่ เงินเดือนทั้งต่ำสุดและสูงสุด เงินเดือนมัธยมศึกษา เงินเดือนเฉลี่ย จำนวนครูใหญ่แต่ละเพศ ฯลฯ เป็นต้น

2. เพื่อทราบข้อคิดเห็นบางประการของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียน สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล ในด้านการเตรียมตนเพื่อดำรงตำแหน่งนี้ การบริหารบุคคลากร และการเกี่ยวข้องกับชุมชนที่โรงเรียนของตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

3. เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานที่ว่า

- ก. ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล ส่วนใหญ่มาจากครูชั้นที่เคยสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- ข. ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ ส่วนใหญ่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
- ค. การก้าวเข้าสู่ตำแหน่งครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ ทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในทางเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือนได้ง่าย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งเฉพาะกลุ่มครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาลเท่านั้น ไม่นับรวมครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประเภทอื่น เช่นโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนสาธิตหรือโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาลถ้าไม่นับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแล้วมีจำนวนทั้งสิ้น 505 โรงเรียน¹⁰ ในจำนวนนี้มีครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแล้ว เป็นชาย 364 คน หญิง 89 คน รวม 453 คน ส่วนอีก 52 คนนั้น เป็นเพียงผู้รักษาการแทนครูใหญ่อาจารย์ใหญ่เท่านั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งที่กลุ่มครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งโดยสมบูรณ์แล้วจำนวน 453 คน ดังกล่าว การวิเคราะห์ภูมิหลังของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่จะกระทำทั้งหมดคือ 453 คน ส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติมนั้น ใช้วิธีสุ่มสัมภาษณ์จากครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ 10 จังหวัด ซึ่งคัดเลือกจากภาคต่าง ๆ เท่านั้นคือ ภาคเหนือ เชียงใหม่กับพิษณุโลก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือนครราชสีมา กับมหาสารคาม ภาคกลางพระนครศรีอยุธยา กับนนทบุรี ภาคตะวันออกชลบุรีกับจันทบุรี และภาคใต้ สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และสตูล โดยสัมภาษณ์จังหวัดละ 3 คน ยกเว้นจังหวัดภูเก็ต และสตูล ซึ่งสัมภาษณ์จังหวัดละ 2 คน และหนึ่งคนตามลำดับ

ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิจัยนี้

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยคาดว่าผลจากการวิจัยอาจจะให้ประโยชน์ในด้านการบริหาร การศึกษา คือ เป็นแนวทางในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลไปดำรงตำแหน่งครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ หรือการส่งเสริมให้ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาต่อให้มีความรู้สูงขึ้น

¹⁰ ฝ่ายวางแผนกรมวิสามัญศึกษา จำนวนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2513 กันยายน 2513 (อัครสำเนา)

รวมทั้งการพิจารณาในค่าสวัสดิการหรือเพิ่มเงินเดือนแก่ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ เพื่อให้เขาเหล่านั้น ใฝ่หาหน้าที่เต็มความสามารถมีความเข้าใจ มีขวัญของการทำงานดี อันจะเป็นผลสะท้อนในทางดีต่อการศึกษาชั้นมัธยม ซึ่งทำหน้าที่ผลิตคนระดับกลางให้แก่ประเทศในที่สุด

คำจำกัดความ

เนื่องจากคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีความหมายแตกต่างจากที่ใช้โดยทั่วไป ผู้วิจัยจึงขอให้คำจำกัดความของคำเหล่านั้นไว้ดังนี้

ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่	- หมายถึงครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา
มัชฌิมฐาน (Median)	- หมายความว่าคะแนนที่เป็นจุดกลางของข้อมูลที่มีจำนวนคะแนนที่ต่ำกว่าและสูงกว่าเท่ากัน
ปีมัชฌิมฐาน	- หมายความว่าปีที่ เป็นจุดกลางของกลุ่มปีที่มีจำนวนปีที่ต่ำกว่าและสูงกว่าเท่ากัน
อายุมัชฌิมฐาน (Median age)	- หมายถึงอายุที่เป็นจุดกลางของกลุ่มอายุที่มีจำนวนอายุที่ต่ำกว่าและสูงกว่าเท่ากัน

สมมุติฐาน

1. ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่มาจากครูน้อยในโรงเรียนมัธยมศึกษา กองโรงเรียนรัฐบาล
2. ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
3. การก้าวเข้ามาสู่ตำแหน่งครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ ทำให้มีโอกาสดำเนินงานในทางเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือนไต่กาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคแรก เป็นการวิจัยเกี่ยวกับภูมิหลังในด้านต่าง ๆ ของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมสังกัด กองโรงเรียนรัฐบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปีการศึกษา 2513 (นับถึงเดือนธันวาคม 2513) จำนวน 453 คน การวิจัยภาคนี้ได้ใช้ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในสมุดประวัติ ที่ แผนกสถิติและชีวประวัติกรมวิสามัญศึกษา ส่วนภาคที่สองนั้นเป็นการวิจัยภาคสนาม(Field Research) ได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการไปสัมภาษณ์ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ ซึ่งสุ่มจาก ภาคต่าง ๆ จำนวน 30 คน หรือประมาณ 6% ของทั้งหมด ภาคนี้เป็นความเห็น ของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับการเตรียมตนเพื่อประกอบอาชีพ การบริหารบุคคลากร และการสัมพันธ์กับชุมชน นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาทั้งสองภาคนี้ มาแยกเป็น ประเภทหรือหมวดหมู่ คำนวนโดยใช้ศาสตร์ที่ เหมาะสมเสนอผลตามลำดับชั้น

ลำดับชั้นการเสนอข้อมูล

ภูมิหลังของการวิจัย วัตถุประสงค์ในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ผลที่คาดว่าจะ ได้จากการวิจัย คำจำกัดความ สมมุติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ของกับการวิจัย จะได้เสนอไว้ใน บทที่ 1 บทที่ 2 เสนอวิธีดำเนินการวิจัย การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วน บทที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และ บทที่ 4 เสนอสรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

ในปี ค.ศ. 1956 บิล ลิลลาร์ด (Bill Lillard) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

"The Status, Duties, and Responsibilities of the Assistant Principal in the High School of Oklahoma"¹¹ เพื่อรับปริญญาเอกในมหาวิทยาลัย โอคลาโฮมา สหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาให้ทราบแน่ชัดถึง สถานภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนมัธยมในมลรัฐโอคลาโฮมา ใ้แบบ สอบถามและสัมภาษณ์บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนมัธยมในมลรัฐนี้ระหว่างปี ค.ศ. 1955 - 1956 ผลของการวิจัยปรากฏว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ส่วนใหญ่ทำสัญญาจ้างทำงานทางคานบริหาร 3 ปี เป็นชายทั้งหมด แต่งงานแล้วทั้งหมด เช่นเดียวกัน อายุมัช- ฐาน 46 ปี มีรายได้ปีละ 4957 ดอลลาร์ มีความรับผิดชอบจำนวนนักเรียนคิดเป็น รายเฉลี่ย 981 คน และควบคุมบุคคลากรในโรงเรียนเฉลี่ยจำนวน 43 คน ผู้ช่วย ครูใหญ่มากกว่า 90 % ที่มีวุฒิปริญญาโท และในจำนวนนี้สามในสี่ล้วนแต่ศึกษา วิชาการ บริหารโรงเรียนเป็นวิชาเอกทั้งสิ้น ประสบการณ์การทำงานล้วนแล้วแต่เคยเป็นครูสอนใน โรงเรียนมัธยมมาก่อนเป็นส่วนใหญ่ วิธีการที่ถูกคัดเลือกมาดำรงตำแหน่งมีการสัมภาษณ์ กับครูใหญ่รวมอยู่ด้วย ตำแหน่งที่ทำงานมาก่อน อยู่ในเมืองใหญ่ของรัฐเป็นส่วนใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ที่เกษียณมากกว่าที่จะไปมีอาชีพเป็นข้าราชการหรือหน่วยงานธุรกิจอื่น

ส่วนหน้าที่และความรับผิดชอบของครูใหญ่นั้น มีอยู่สี่ในห้าที่รับการกำหนดงาน ให้ทำจากครูใหญ่ควยวจา หน้าที่และความรับผิดชอบส่วนใหญ่คือ แบ่งเบาภาระงานจาก คนอื่น ๆ หน้าที่สำคัญที่สุดคือ การตรวจตราการเรียนของเด็ก การมาทำงานของครู และการรักษาวินัยหน้าที่ที่ถืออย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่ากันคือ การรักษาการแทน ครูใหญ่เมื่อครูใหญ่ไม่อยู่ และประการสุดท้ายหน้าที่ที่สำคัญของผู้ช่วยครูใหญ่คือ การดูแลการบริหารทั่วไปนั้น ได้แก่การแนะแนวและการให้คำปรึกษาการสอนและการนิเทศการดูแลรักษา อาคารสถานที่และการประชาสัมพันธ์

¹¹ Bill Lillard, "The Status, Duties and Responsibilities of the Assistant Principal in the High School of Oklahoma," Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm Inc. 1957) Vol. XXI, No. 1, p. 79.

ในปีเดียวกันนี้ แจ็กเกอลีน ควิกเลย์ คาร์ช (Jacqueline Quigley Karch) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Characteristics of Woman Teachers of Education in Institutions of Higher Learning in the United States of America"¹² รับผิดชอบเอก ในมหาวิทยาลัยวอชิงตันสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภูมิหลังของคณาจารย์หญิง การเตรียมหรือการสร้างคุณสมบัติส่วนตัวและประสบการณ์ ภาวะตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และตรวจสอบสมมติฐานที่ว่านโยบายการดำรงอยู่ของสถาบันก็ค้ำโอกาสของผู้หญิงที่จะเลื่อนไปสู่ระดับสูง การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามกับคณาจารย์หญิง ที่สอนอยู่ในสถาบันชั้นสูงของรัฐและของเอกชนจำนวน 130 คน ผลปรากฏดังนี้

1. ภูมิหลังส่วนตัวของคณาจารย์หญิง

- ก. ส่วนใหญ่มาจากชนบท
- ข. พวกเขามีความเห็นว่าเป็นชนชั้นกลาง และก้าวมาสู่ชนชั้นกลางระดับสูง
- ค. คณาจารย์ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีพี่น้องสามคนหรือมากกว่านั้นขึ้นไป
- ง. ระดับกลางการศึกษาของบิดามารดาสูงกว่าคนอื่น ที่อยู่ในวันเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกัน
- จ. คณาจารย์หญิงส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45 ถึง 55 ปี
- ฉ. คณาจารย์หญิงมีอัตราที่แต่งงานมีชีวิตคู่ครั้งเดียวคนเดียวมากกว่าผู้หญิงที่ประกอบอาชีพอื่นโดยทั่วไป
- ช. บางคนมีภาระที่ต้องผูกพันให้ความช่วยเหลือคนในความปกครอง แต่ก็ยังมีเปอร์เซ็นต์น้อยกว่าผู้หญิงที่ประกอบอาชีพอื่นโดยทั่วไป

¹²Jacqueline Quigley Karch "Characteristics of Woman Teachers of Education in Institutions of Higher Learning in the United States of America," Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm, Inc, 1957). Vol. XVll, No. 4, pp. 796-797.

2. การเตรียมการสร้างฐานะและคุณสมบัติของตนเอง

- ก. โดยทั่วไปคณาจารย์หญิงส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาชั้นประถม และมีมัธยมในโรงเรียนของรัฐ
- ข. ปริญญาแรกที่ได้รับโดยทั่วไปมักได้รับจากสถาบันฝึกหัดครูของรัฐ
- ค. ปริญญาสูงสุดที่ได้รับ จำนวนคนที่ได้จากมหาวิทยาลัยของเอกชนมีจำนวนใกล้เคียงกันกับผู้ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยของรัฐ
- ง. สองในสามของคณาจารย์หญิงที่เรียนปริญญาเอก แต่ไม่สำเร็จขอนี้อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นอุปสรรคก็คือนักหญิงได้มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งไปสู่ระดับสูง
- จ. ความสามารถหรือประสบการณ์ทางการสอนชั้นประถมหรือมัธยม หรือทั้งสองอย่าง เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของคณาจารย์หญิง
- ฉ. งานที่ทำงานเกี่ยวกับอาชีพของตน ส่วนใหญ่มักมุ่งไปเอาดีทางการเป็นครูระดับประถมศึกษา

3. ภาวะตำแหน่งของคณาจารย์หญิง

- ก. ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- ข. คณาจารย์หญิงส่วนใหญ่ทำสัญญาจ้างทำงานเต็มเวลามากกว่าประเภทนอกเวลาหรือบางเวลา
- ค. โอกาสที่จะได้ทำงานมักจะเป็นงานในสถาบันฝึกหัดครูของรัฐ
- ง. คณาจารย์หญิงส่วนใหญ่ทำงานในสถาบันที่มีค้อยู่ในมลรัฐบ้านเกิดเมืองนอนของตน
- จ. สถาบันที่คณาจารย์หญิงส่วนใหญ่ทำงานมักจะมีบรรจุหญิงทำงานเกินกว่าหนึ่งในสาม
- ฉ. คณาจารย์หญิงพึงพอใจในตำแหน่งที่ตนทำอยู่ และกลุ่มหนึ่งมีความเห็นว่าพอใจหรือปรารถนาที่จะยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมสภาพเดิม

สำหรับความเห็นที่ว่านโยบายของสถาบันเป็นอุปสรรคกีดกันการเลื่อนตำแหน่งของผู้นับถือยังมีความเห็นขัดกันแต่ส่วนใหญ่ลงความเห็นว่าจะนำมาเป็นข้ออ้างเพราะยังพิสูจน์แน่นอนไม่ได้

ในปี ค.ศ. 1957 ไคลด์ แมคมาน มอริส (Clyde McMahon Morris) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Careers of 554 Public School Superintendents in Eleven Midwest States" เพื่อรับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัย วิสคอนซิน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์งานอาชีพของศึกษานิเทศกร ว่าเริ่มทำงานเมื่อไรและมีความกระจายของอาชีพนี้เป็นอย่างไร การวิจัยได้ใช้แบบสอบถามส่งไปยังศึกษานิเทศกรจำนวน 882 คน ใน 11 มลรัฐ คือ อิลลินอยส์ อินดีแอนา ไอโอวา แคนซัส มิชิแกน มินนิโซตา มิสซูรี เนบราสก้า นอร์ทดาโคตา เซาท์ดาโคตา และวิสคอนซิน และได้รับกลับคือมาจำนวน 554 ฉบับ ผลของการวิจัยเป็นดังนี้คือ อาชีพของการเป็นศึกษาเริ่มต้นเมื่อมีประสบการณ์ทางการสอนมาแล้ว 5 ปี เริ่มทำงานทางด้านบริหารโดยเขาเป็นครูใหญ่โรงเรียนมัธยมก่อนและมีครูอยู่ในความปกครอง 15 คน การก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งผู้บริหารเมื่อมีอายุประมาณ 26 ปี วุฒิเริ่มต้นเพียงปริญญาตรี และนับเวลาเฉลี่ยการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงออกประมาณ 40 ปี

006298

ก่อนที่จะถึงตำแหน่งศึกษานิเทศกรอันเป็นตำแหน่งสุดท้าย ศึกษานิเทศกรมักจะดำรงตำแหน่งทางบริหารมาแล้ว 3 ตำแหน่งรวมระยะเวลาประมาณ 14 ปี เฉลี่ยแล้วประมาณ 4-5 ปี ต่อหนึ่งตำแหน่ง และเมื่อใกล้จะถึงวาระดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศกรมักจะได้ตำแหน่งทางบริหารที่มีครูอยู่ในความปกครองเกือบ 60 คน และจะดำรงตำแหน่งเช่นนี้ประมาณ 6 ปี

¹³Clyde McMahon Morris "Careers of 554 Public School Superintendents in Eleven Midwest States," Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm, Inc. 1957) Vol. XX11, No. 10, p. 2193.

ในตอนสุดท้ายที่ได้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์นั้น จะมีอายุมัธยมประมาณ 41 ปี และจะได้รับการพิจารณาให้โอนได้ตำแหน่งนี้ และมีน้อยคนมากที่ได้ออกไปเรียนถึงชั้นปริญญาเอก

ปี ค.ศ. 1958 แมทธิว แมคคินเลย์ แอลคอร์น (Matthew McKinley Alcorn) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Professional Status and Work of the Senior High School Assistant Principal in Pennsylvania"¹⁴ เพื่อรับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัย ปีตส์เบิร์ก มลรัฐเพนซิลเวเนีย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาให้ทราบแน่ชัดถึงฐานะทางอาชีพ และงานของผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมชั้นสูงที่มลรัฐเพนซิลเวเนียว่าสัมพันธ์กับภูมิหลังส่วนตัว การศึกษา ประสบการณ์และหน้าที่อย่างไรบ้าง รวมทั้งสำรวจทัศนคติในการก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้วย จากการวิจัยปรากฏว่า

1. มีโรงเรียนอยู่ 32.6 เปอร์เซ็นต์ จากจำนวน 254 โรงเรียนของโรงเรียนมัธยมชั้นสูงในมลรัฐนี้ที่มีผู้ช่วยครูใหญ่ทำงานอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 352 คน ถึง 3250 คน และมีอยู่ 18 โรงเรียนจากจำนวน 62 โรงเรียนที่มีผู้ช่วยครูใหญ่ 2 คน ทำงานรวมกัน

2. อายุมัธยมของผู้ช่วยครูใหญ่ 49 ปี โดยทั่วไปเป็นชายที่แต่งงานแล้ว ซึ่งมาทำงานทางด้านการศึกษาดังแต่ อายุประมาณ 20 ปี มีการศึกษาและการฝึกฝนเพื่อความเป็นอาชีพในวิทยาลัยประมาณ 5 ปี ครึ่ง ผู้ที่ได้รับการพิจารณาครั้งนี้ 69 คน 89.8 เปอร์เซ็นต์เป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาให้โอน และ 7.2 เปอร์เซ็นต์ เป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาเอก

¹⁴Matthew McKinley Alcorn "The Professional Status and Work of the Senior High School Assistant Principal in Pennsylvania," Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm Inc. 1958). Vol. XV11, No. 6, pp. 2036-2037.

3. ผู้ช่วยครูใหญ่ ทั่วไปอาจจะได้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ พวกเขาได้ทำงานแบ่งเบาภาระหน้าที่ของครูใหญ่ทุก ๆ ด้าน และเปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่ของงานมักจะเป็นในด้านสวัสดิการนักเรียน

4. มีเงินเดือนรายปีในระดับมัธยมศึกษาประมาณ 6,416 ดอลลาร์ต่อปี ส่วนใหญ่ทำสัญญาจ้างปีหนึ่งประมาณ 10 เดือน หรือมากกว่านั้น

5. มีผู้ช่วยครูใหญ่ 39.20% ที่สอนเป็นบางเวลา และมีสามในสี่ของผู้ที่ตองสอนทำงานอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียน 1000 คน หรือน้อยกว่านั้นเพียงเล็กน้อย

6. ผู้ช่วยครูใหญ่ช่วยแบ่งสรรงานในหน้าที่ที่สัมพันธ์กับการสอน งานทางบริหาร และสวัสดิการนักเรียน มีโคช่วยงานประจำวันทางธุรการ เพราะงานด้านนี้มีเจ้าหน้าที่ทางธุรการทำอยู่แล้ว

ในปี ค.ศ. 1958 จอห์น โทมัส รัสโก (John Thomas Rascoe) แห่งมหาวิทยาลัยฮุสตัน มลรัฐเท็กซัส ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Status of the Elementary Principals in the Houston Area"¹⁵ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบความเป็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่อยู่รอบเมืองฮุสตันในรัศมี 100 ไมล์ ทั้งที่เป็นผิวขาวและนิโกรในด้าน (1) ชั้นเรียนที่บริหาร (2) ขนาดของคณะครูรวมงาน (3) จำนวนนักเรียนในโรงเรียน (4) ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน (5) สักส่วนของการสอนและไม่สอนของครูใหญ่ (6) เพศและอายุของครูใหญ่ (7) การเคลื่อนย้ายของครูใหญ่ (8) การฝึกฝนที่จำเป็นในวิทยาลัยของครูใหญ่ (9) องค์ประกอบทางเศรษฐกิจของการเป็นครูใหญ่ (10) การฝึกฝนทางด้านบริหาร บางประการ การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามครูใหญ่ที่เป็นผิวขาวจำนวน 418 คน นิโกร 156 คน ได้รับกลับคืนมาที่เป็นผิวขาว 178 คน หรือ 42.5 เปอร์เซ็นต์ นิโกรจำนวน 24 คน หรือ 15.3 เปอร์เซ็นต์ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

¹⁵John Thomas Rascoe "The Status of The Elementary Principals in the Houston Area, Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm, Inc., 1958) Vol. XLX, No. 6, p. 1279.

1. ครูใหญ่ที่^๒ต้อง^๑ทำการสอนควมมีแนวโน้มที่พบในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนน้อย และในเขตชุมชนที่ครอบครัวมีรายได้น้อย หรือยากจน
2. มหาวิทยาลัยฮุสตัน และวิทยาลัยครูแซมฮุสตัน (Sam Houston State Teacher College) เป็นแหล่งที่ฝึกฝนการเป็นผู้นำเตรียมตัวที่จะไปเป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเขตฮุสตันเป็นสำคัญ
3. ครูใหญ่ส่วนใหญ่พอใจ อยู่อาศัยที่เดิม และรู้สึกมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ของตน
4. คุณสมบัติการเป็นครูใหญ่นั้น ถือเอาเกณฑ์กลางของการฝึกฝนในวิทยาลัย แต่หลังจาก 5 ปี มีประสบการณ์ทางอาชีพมาแล้ว 12 ปี และวุฒิภาวะของอายุย่างเข้าสู่วัยกลางคน (Middle age maturity)
5. เงินเดือนของครูใหญ่เพียงพอและเหมาะสมกับความสมรรถนะ หรือความก้าวหน้าของเขา
6. หากเงินเดือนไม่เหมาะสมหรือเพียงพอกับความก้าวหน้าของตนมักจะเป็นเพราะการไปศึกษาต่อของครูใหญ่
7. มีครูใหญ่หลายคนไม่ได้รับการชี้แจงให้เข้าใจ และยอมรับอัตราเงินเดือนที่ได้รับซึ่งใ้คว่างเกณฑ์เอาไว้วแล้ว
8. ครูใหญ่ส่วนใหญ่ทำสัญญาจ้างทำงาน 11 หรือ 12 เดือน ต่อปี
9. การได้เงินเดือนดีกว่าเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดที่ครูใหญ่ออกจากงานเดิมมาเป็นครูใหญ่
10. ครูใหญ่ที่กำลังเรียนปริญญาเอกอยู่มีจำนวนน้อยมาก
11. ครูใหญ่มิได้เรียนวิชาการศึกษาเป็นวิชาเอกมาก่อน แต่มาเรียนเอาในชั้นบัณฑิตวิทยาลัย
12. การอบรมปฏิบัติการ (Workshops) การศึกษาภาคฤดูร้อน (Summer School) และการอบรมครูประจำการ (In-service Programs) และการประชุมอบรมทางการศึกษาของรัฐ เหล่านี้ครูใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้ตนมีความก้าวหน้าในทางอาชีพอย่างมั่นคง

13. ครูใหญ่ได้ทำอาชีพอื่นนอกจากงานการเป็นครูใหญ่อย่างเดียว
14. มีครูช่วยเป็นจำนวนน้อยในกลุ่มครูโรงเรียนประถมด้วยกัน แต่กลุ่มครูใหญ่เป็นผู้ชายมากกว่า
15. มีแนวโน้มที่น้อยมากที่มีครูใหญ่สูงอายุและบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และครูใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี แทบไม่มีเลย
16. โรงเรียนที่มีแผนกอนุบาลรวมอยู่ด้วยมักจะพบในกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนชนที่มีฐานะคืออยู่แล้ว
17. ยังไม่ปรากฏว่ามีกรกระตุนให้ เกิดมีการร่วมมือกันในด้านการแข่งขันชิงทุนเด็กฉลาด หรือจัดองค์การเกี่ยวกับนักเรียน เช่นสถานักเรียนหรือกิจการหนังสือพิมพ์
18. ครูใหญ่ต้องการให้คนมาช่วยแบ่งเบาภาระงานในด้านธุรการ การพยาบาล หรืองานเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เพื่อหันมาใช้เวลาที่มียู่มากขึ้นในด้านงานนิเทศและจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้มากขึ้น

ในปี ค.ศ. 1958 โดโรธี วัตต์ แดรอปเปอร์ (Dorothy Watts Draper) แห่งมหาวิทยาลัยปีตต์เบอร์ก ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Status of the Elementary School Principalship in Negro Schools of Alabama"¹⁶ โดยมุ่งที่ศึกษาถึง (1) สถานะของครูใหญ่โรงเรียนประถมในรัฐอลาบามาในด้านการเตรียมตัวในอาชีพของครูใหญ่ ประสบการณ์การทำงาน หน้าที่และกิจกรรมที่ครูใหญ่กระทำ และการคัดเลือกมาเป็นครูใหญ่ (2) เปรียบเทียบคุณวุฒิและมาตรฐานสำหรับการเป็นครูใหญ่ของรัฐอลาบามา กับครูใหญ่ในมลรัฐอื่น ๆ อีก 47 มลรัฐ (3) ประเมินผลการเป็นครูใหญ่จากการสัมภาษณ์ครูใหญ่บางส่วน การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถามกับครูใหญ่จำนวน 320 คน ได้รับกลับคืนมา 87.5 เปอร์เซ็นต์ กับศึกษาธิการ

¹⁶Dorothy Watts Draper "The Status of the Elementary School Principalship in Negro Schools of Alabama" Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm, Inc., 1959), Vol. XI, No. 11, pp. 2823 - 2824.

จำนวน 113 คน ใ้รับคืนมา 65.4 เปอร์เซ็นต์ และสัมภาษณ์ครูใหญ่เพิ่มเติมโดยสุ่มจากผู้ใดส่งแบบสอบถามไปให้ตอบแล้วจำนวน 20 คน ผลการวิจัยเป็นดังนี้

มีสถาบันการศึกษา 5 แห่งในอลาบามาที่ประสาทปริญญาตรีให้แก่ครูใหญ่มีจำนวนถึง 93.5 เปอร์เซ็นต์ ในจำนวนนี้ วิทยาลัยแห่งรัฐอลาบามา (Alabama State College) เป็นผู้ประสาทให้ถึง 62.0 เปอร์เซ็นต์

มีครูใหญ่ 272 คน หรือ 97.1 เปอร์เซ็นต์ที่ต้องฝึกฝนอยู่ในวิทยาลัย 4 ปี หรือมากกว่านั้น 40.7 เปอร์เซ็นต์ที่ได้ปริญญาโท และมีอยู่ 2 คน ที่ได้รับการฝึกฝนอยู่ในวิทยาลัยเป็นเวลา 6 ปี

มีครูใหญ่ 225 คน หรือ 80.3 เปอร์เซ็นต์ ที่ทำสัญญาจ้างเป็นครูใหญ่ทำหน้าที่ปัจจุบันเป็นเวลา 1 ถึง 10 ปี 42.5 เปอร์เซ็นต์ ของครูใหญ่ที่เคยทำงานในโรงเรียนที่มี ทั้งนักเรียนชั้นประถมและมีชั้นมาแล้ว

จำนวนมัชฐานของจำนวนปีที่ครูใหญ่ทำหน้าที่มาก่อนคิดเป็น 3.7 จำนวนมัชฐานของจำนวนโรงเรียนที่ครูใหญ่เคยบริหารมารวมกันคิดเป็น 5.5 และจำนวนมัชฐานของจำนวนโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ครูใหญ่เคยบริหารมาแล้วคิดเป็น 4.4

จำนวนมัชฐานของจำนวนปีที่ครูใหญ่มีประสบการณ์ทางการสอนโรงเรียนประถมศึกษาเป็น 4.4 สำหรับคนที่เคยสอนโรงเรียนมัธยมมีจำนวนมัชฐานของจำนวนปีคิดเป็น 3.6 ประสบการณ์ทางการศึกษาของครูใหญ่ 91.4 เปอร์เซ็นต์ จำกัดอยู่แต่ในด้านการสอน และการเป็นครูใหญ่เท่านั้น

รายละเอียดการใช้เวลาของครูใหญ่ในก้านต่าง ๆ เป็นดังนี้ การสอน 30.8 เปอร์เซ็นต์ นิเทศการศึกษา 21.9 เปอร์เซ็นต์ บริหารงาน 21.8 เปอร์เซ็นต์ ชุกรการ 14.1 เปอร์เซ็นต์ และกิจกรรมอื่น 11.4 เปอร์เซ็นต์

ความระมัดระวังปริญญาคตรีเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับการคัดเลือกเป็นครูใหญ่ ซึ่งศึกษาธิการใช้เป็นเกณฑ์คัดเลือกถึง 73.4 เปอร์เซ็นต์ ระมัดระวังปริญญาคตรีเพียง 14.9 เปอร์เซ็นต์ การมีประสบการณ์ทางการสอนมาแล้ว 3 ปี ใช้ถึง 41.9 เปอร์เซ็นต์ ครูใหญ่ที่มี

ประสบการณ์ 5 ปี มีเพียง 20.2 เปอร์เซ็นต์ และไม่มีประสบการณ์ทางการสอนมี 10.8 เปอร์เซ็นต์

ความระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำที่จะเป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอลาบามาได้มีอยู่ 29 รัฐ ที่ถือเกณฑ์คล้ายกันนี้ รัฐที่ถือเกณฑ์ปริญญาโทเป็นอย่างต่ำมีอยู่ 17 รัฐ ในรัฐอลาบามาที่มีศึกษานิเทศกรอยู่ประมาณ 14.9 เปอร์เซ็นต์ ที่ต้องการผู้ที่จะปริญญโทเพื่อแต่งตั้งเป็นครูใหญ่

ในปี ค.ศ. 1959 ชาลส์ ลี ชาป (Charles Lee Sharp) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Family, Experiential, and Educational Background Study of Superintendents of Schools in Indiana and Some Comparisons with Eleven Other Midwestern States"¹⁷ เพื่อรับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบภูมิหลังในด้านเศรษฐกิจสังคมของศึกษานิเทศกรซึ่งช่วยให้มีประสบการณ์การทำงาน และรวมทั้งการสำรวจภูมิหลังทางการศึกษาของบุคคลเหล่านั้นด้วย การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามกับศึกษานิเทศกรในรัฐอินเดียนา และศึกษานิเทศกรในเขตการศึกษาใหญ่ ๆ ทางรัฐภาคตะวันตกกลางอีก 11 มลรัฐจำนวน 25 คน เพื่อเปรียบเทียบกันผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ส่วนสูงเฉลี่ยของนักศึกษาชายจำนวน 7,380 คนที่เข้ามหาวิทยาลัยปี 1929 เป็น 5 ฟุต 8.5 นิ้ว แต่ส่วนสูงของพวกที่เป็นศึกษานิเทศกรเฉลี่ยเป็น 5 ฟุต 10.3 นิ้ว สรุปแล้วพวกที่มาเป็นศึกษานิเทศกรมีส่วนสูงเฉลี่ยสูงกว่าพวกที่เข้ามหาวิทยาลัยพร้อมกันระยะที่อยู่ในวัยเดียวกัน
2. บิดาของศึกษานิเทศกรเป็นนักธุรกิจหรือพวกที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน 41.3 เปอร์เซ็นต์ และพอจะสรุปได้ว่าศึกษานิเทศกรส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง

¹⁷Charles Lee Sharp "A Family Experiential and Educational Background Study of Superintendents of Schools in Indiana and Some Comparisons with Eleven Other Midwestern States" Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm Inc ., 1959), Vol. XX, No. 4, p. 1249.

68 เปอร์เซนต์ ของศึกษานิเทศกรเป็นพวก Masons และพวก Masons ส่วนใหญ่ก็เป็นพวกที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง ความจริงอันนี้จึงเป็นหลักฐานที่เพิ่มน้ำหนักในข้อที่ว่าศึกษานิเทศกรมาจากครอบครัวของชนชั้นกลาง

3. อาจสรุปได้ว่าศึกษานิเทศกรมีถิ่นกำเนิดในอินเดียมากกว่าส่วนอื่น ๆ ของรัฐ

4. ส่วนใหญ่ของศึกษานิเทศกรเกิดในรัฐอินเดียนา ศึกษาเล่าเรียนที่รัฐอินเดียนา และทำงานอยู่ในรัศมี 100 ไมล์ จากถิ่นกำเนิด อาจกล่าวได้ว่า การเคลื่อนย้ายของศึกษานิเทศกรมีน้อยมาก

5. มีศึกษานิเทศกรอยู่เพียงคนเดียวเท่านั้น ที่นับถือศาสนาอื่น นอกเหนือจากศาสนาคริสต์นิกาย โปรเตสแตนต์ อาจสรุปได้ว่าคนที่มิได้นับถือศาสนาคริสต์นิกายนี้แทบจะไม่มีโอกาสเป็นศึกษานิเทศกรในรัฐอินเดียนาเลย

6. อาจสรุปได้ว่าโอกาสที่จะได้ก้าวหน้าในหน้าที่ศึกษานิเทศกรเพื่อรับผิดชอบมากขึ้นนั้น มีข้อจำกัดเนื่องจากว่าจะได้เป็นศึกษานิเทศกรนั้น เมื่อมีอายุถึง 45 ปี แล้ว ส่วนข้อปลีกย่อยอื่น ๆ ได้แก่การที่สภากาการศึกษามักจะบรรจุตำแหน่งว่างให้แก่ผู้ไม่มีประสบการณ์มาก่อน แต่ก็มีอยู่เสมอที่ศึกษานิเทศกรชั้นผู้น้อย ซึ่งแทบว่าจะไม่มีโอกาสได้ก้าวหน้าเลย กลับได้รับตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้นรับผิดชอบมากขึ้น

ในปี ค.ศ. 1960 สมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งสหรัฐ (American Association of School Administrators) และแผนกวิจัยของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ (Research Division of the National Education Association) ได้ศึกษา สถานภาพของศึกษานิเทศกรในสหรัฐให้ชื่อว่า "Profile of the School Superintendent"¹⁸ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทางอาชีพที่ก้าวมาสู่ตำแหน่งศึกษานิเทศกร เริ่มแต่สถานที่ยก่าเนิด ครอบครัว การเข้าโรงเรียน วิทยาลัย หรือบัณฑิตวิทยาลัย การเริ่ม

¹⁸ American Association of School Administrators and Research Division of National Education Association, Profile of the School Superintendent, (Washington D.C. : AASA , 1960).

คนงานจนกระทั่งได้เข้ามาถึงตำแหน่งปัจจุบัน รวมทั้งการค้นหาคำความจริงที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทัศนคติและความคิดของศึกษาธิการ และมีความรู้สึกอย่างไรในสิ่งที่เขาเหล่านั้นไปทำงาน ผลของการวิจัยปรากฏว่า

ศึกษาธิการที่อยู่ในตำแหน่งชั่วคราวนั้นไม่น้อยมาก รายเฉลี่ยเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน 9 ปี

เงินเดือนมัชฌิม (Median Salary) ของศึกษาธิการในเขตการศึกษาในเมืองเท่ากับ 10,733 ดอลลาร์ต่อปี

ศึกษาธิการประมาณ 1 ใน 6 ที่เลือกวิชาการศึกษาเป็นวิชาชีพ (วิชาเอก) ในการศึกษาระดับปริญญาตรี และประมาณ 1 ใน 7 ที่เลือกเรียนวิชาการศึกษาเป็นวิชาโท ส่วนใหญ่ของศึกษาธิการเลือกเรียนวิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Arts) เป็นวิชาสำคัญตอนแรกในการศึกษาระดับปริญญาตรี

วิชาการเงินของโรงเรียนถือว่าเป็นวิชาสำคัญที่สุดในการศึกษา ชั้นปริญญาโทหรือบัณฑิตวิทยาลัย และเห็นว่าวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีความสำคัญน้อยที่สุด

ศึกษาธิการจะใช้เวลาเฉลี่ย 7.4 ปี ในการศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาธิการที่อยู่ในเมืองประมาณ 22 เปอร์เซ็นต์ที่ได้รับปริญญาเอก ยอดเงินเฉลี่ยรายหัวที่ใช้ในการเรียนชั้นปริญญาเอก 4438 ดอลลาร์ ศึกษาธิการโดยทั่วไปพอใจที่ได้เรียนถึงชั้นปริญญาโท

การศึกษาส่วนใหญ่ในชั้นบัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่า การรู้จักการทำงานร่วมกับคนอื่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดและเห็นว่ามีจุดอ่อนมากในเรื่องการสอน เพราะเห็นว่าการสอนมีแนวโน้มเอียงไปในทางอคติเพื่อฝัน ปฏิบัติได้ยากในชีวิตจริง

ในชุมชนขนาดเล็ก ๆ แนวทางอาชีพมักจะเป็นครู ครูใหญ่แล้วมาเป็นศึกษาธิการ ส่วนในชุมชนขนาดใหญ่ ๆ แนวทางอาชีพมักจะมีต้นด้วย ครู ครูใหญ่ เจ้าหน้าที่บริหาร หน่วยงานกลางแล้วมาเป็นศึกษาธิการ

ต้องการเงินเดือนสูงกว่าเดิมเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดในการก้าวเข้ามาสู่วงการ
บริหาร

ความเข้าใจและรู้หลักการบริหาร เป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของการเป็นศึกษา
ธิการ

ถ้าจะให้ศึกษาธิการทำงานอีกภายหลังครบวาระการดำรงตำแหน่ง แล้วขอ
เขาเห็นว่า ควรจะเลือกกลับมาอาชีพทางการบริหารโรงเรียนตามเดิมอีก

ในปี ค.ศ. 1963 อลัน รุฟัส โทเนลสัน (Alan Rufus Tonelson)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Principalship in Large High Schools of the
Southern Association of Colleges and Secondary Schools"¹⁹

เพื่อรับปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาตรวจสอบภาวะ
ส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมในคัน (1) เผยให้เห็นภูมิหลังส่วนตัว (2) ตรวจสอบ
สอบการศึกษาและการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ (3) พิสูจน์การรับผิดชอบในหน้าที่
(4) พิสูจน์ปัญหาที่เผชิญอยู่ (5) ตรวจสอบขวัญของการทำงาน (6) การแบ่ง
ระยะเวลาทำงาน (7) จุดมุ่งหมายของการทำงาน (8) ทัศนคติภาพทางเศรษฐกิจ
(9) ค้นหาหนทางการเข้ามาดำรงตำแหน่ง การวิจัยเรื่องนี้ใช้แบบสอบถามครูใหญ่
ที่เป็นสมาชิกของ The Southern Association of Colleges and Secondary
Schools จำนวน 306 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน
256 คน ผลของการวิจัยมีดังนี้

¹⁹ Alan Rufus Tonelson "The Principalship in Large High School of the Southern Association of College and Secondary Schools" Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm, Inc., 1964), Vol. 24, No. 10, pp. 4071 - 4072.

ภาวะส่วนตัว

ครูใหญ่ทุกคนเป็นเพศชาย เป็นชาวภาคใต้โดยกำเนิดและยังคงที่จะรับใช้อยู่ใน
เขตนี้ต่อไป อายุมัชฌิมฐานของครูใหญ่ 47 ปี โดยทั่วไปแต่งงานแล้ว

การศึกษาและการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ

ครูใหญ่ได้รับปริญญาโท และได้รับการฝึกฝนอบรมชั้นบัณฑิตวิทยาลัยไม่น้อยกว่า
หนึ่งภาคการศึกษาต่อจากปริญญาโท เท่ากันทุกคน ส่วนใหญ่ได้รับประกาศนียบัตรทางการ
ศึกษาชั้นสูงสุดในรัฐของตน ขณะที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี วิชาเอกและวิชาโทที่ครูใหญ่
ศึกษาเป็นวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์ และเข้าร่วมกิจกรรม
กับพวกที่เรียนด้วยกัน ขณะที่เรียนชั้นบัณฑิตวิทยาลัย ครูใหญ่ส่วนใหญ่ถือเอาวิชาการบริ-
หารเป็นวิชาสำคัญ และเน้นหนักถึงความสำคัญในเรื่องการนิเทศการศึกษาและหลักสูตร
เป็นพิเศษ

ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือสังคมศึกษา
เป็นเวลาประมาณ 17.5 ปี

หน้าที่และความรับผิดชอบ

จากการเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ กับเวลาที่คิดว่าควร
จะใช้ไปในทางใดบ้างมีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามหน้าที่มุ่งไปทางปรับปรุงการเรียน
การสอน การนิเทศครูและหลักสูตรนั้นมีน้อย ในทางตรงข้ามกลับใช้เวลาส่วนใหญ่บริหาร
งานที่สำนักงาน และปัญหาทางดานระเบียบวินัยมากกว่า

ปัญหาต่าง ๆ

ปัญหาส่วนใหญ่ที่กล่าวถึงได้แก่เงินเดือนครูน้อย ขาดแคลนครูสอนที่ได้รับการฝึกฝน
มาอย่างดี เครื่องอำนวยความสะดวกมีไม่เพียงพอ และมีงานทางดานธุรการมากเกินไป

ความพึงพอใจและความไม่พอใจ

ส่วนใหญ่พึงพอใจในงานที่ทำร่วมกับเด็ก และการจัดรายการเรียนการสอน ส่วนความไม่พอใจนั้นมักจะไต่แกการเกิดความลำบากใจเมื่อจะต้องมีหน้าที่ลงโทษคนอื่น การเข้าร่วมประชุมหลายแห่งและบ่อย ๆ งานทางธุรการ และการที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสาธารณชน

จุดมุ่งหมายและการแสดงออก

โดยทั่วไป ครูส่วนใหญ่ชอบอาชีพที่จัดการศึกษาเพื่อสาธารณชน และยังคงรักในความเป็นครูใหญ่ของตน

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ช่วงของเงินเดือนมีตั้งแต่ 5,000 ดอลลาร์ ถึงมากกว่า 9,000 ดอลลาร์ ต่อปี และเงินเดือนมัชฌิมฐาน (Median Salary) จะอยู่ในราว 8,400 ดอลลาร์ ครูใหญ่ประมาณหนึ่งในสามรายงานว่าพวกเขามีความจำเป็นที่จะต้องถูกปรับหาเรื่องเงินเดือน โดยทั่วไปเรื่องนี้จะเกี่ยวโยงไปถึงการขยายการสอน การลงทุน หรือการมีงานทำของภรรยาด้วย หนึ่งในสามเห็นว่าควรทำสัญญาจ้างให้ยาวนานออกไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

แนวทางของการเลื่อนตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์เป็นผู้เสนอการแต่งตั้งการเป็นครูใหญ่โดยการเห็นชอบของคณะกรรมการโรงเรียน ตามปกติจะเลือกจากบุคคลที่เป็นครูสอนประจำชั้นในโรงเรียนนั้น ๆ สำหรับคุณสมบัติสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์การคัดเลือกนั้นได้แก่ วุฒิภาวะ ประสบการณ์ ความสามารถในการบริหาร การเป็นผู้นำ และเข้าใจเรื่องมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี

กิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพและชุมชน

ส่วนใหญ่ใช้เวลาในหน่วยงานหรือองค์การที่เกี่ยวกับอาชีพของตน และมีอยู่ประมาณ

50 เปอร์เซ็นต์ที่เขียนบทความหรือแต่งตำรา และส่วนใหญ่งานทางชุมชนมักจะเป็นทางคานพลเรือนทั่วไป

คุณสมบัติส่วนตัวที่นำไปสู่ความสำเร็จ

ความซื่อสัตย์ ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่น ความตั้งใจที่จะยอมรับภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสนใจนักเรียนกรรจุ๊กจัดหน่วยงาน และความเฉลียวฉลาดเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นคุณสมบัติส่วนตัวที่ก้าวไปสู่ความสำเร็จของการเป็นครูใหญ่แทบทั้งสิ้น

ในปี ค.ศ. 1964 (พ.ศ. 2507) กองวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการมัธยมศึกษาแล้วพิมพ์เอกสารเผยแพร่ชื่อ "Secondary Education Manpower and Educational Planning in Thailand"²⁰ สำหรับคานที่เกี่ยวกับครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาปรากฏผลออกมาดังนี้

1. อายุเฉลี่ยของครูทั้งหมดตกประมาณ 23 ปี
2. อัตราส่วนระหว่างครูชายกับครูหญิงเท่ากับ 1.4:1
3. ครูประมาณ 70 % มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 1 ถึง 9 ปี
4. อัตราครูลาออก ตาย ปลดเกษียณอายุหรือให้ออกจากราชการ ตกประมาณปีละ 7 %
5. ครูที่ลาออกจากอาชีพครูส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 21-35 ปี และครูโรงเรียนราษฎร์เปลี่ยนอาชีพมากที่สุด

ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับเงินเดือนต่ำกว่าเดือนละ 500 บาท ไปจนถึงเกินกว่าเดือนละ 4,000 บาท ใน พ.ศ. 2507 มีครูโรงเรียนมัศึกษามากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนครูทั้งหมดที่ได้รับเงินเดือนเกินกว่า 4,000 บาท ประมาณ 85 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนทั้งหมดได้รับเงินเดือนระหว่าง 500 - 2,000 บาท

²⁰ กองวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและการพัฒนากำลังคน (พระนคร : 2511), หน้า 183 - 184.

ครูในกรมวิสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษาได้รับเงินเดือนเท่า ๆ กัน ส่วนครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์นั้น ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล

ในปี ค.ศ. 1964 มาร์กัส ดูแอน รอว์ลินส์ (Marcus Duane Rawlins) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Career Pattern Studies of Secondary Principals in the Los Angeles City Schools"²¹ เพื่อรับปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย โดยมีวัตถุประสงค์ที่วางแนวทางทฤษฎีการเพื่อกำหนดคุณสมบัติการเป็นผู้บริหารโรงเรียน การวิจัยจึงครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (1) วิจัยค้นหาบุคคลิก ลักษณะการศึกษาและอาชีพของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมในเขตการศึกษาของ ลอสแอนเจลิส (2) เพื่อทราบว่าเมืองประกอบอะไรบ้างที่เป็นสิ่งธรรมดาที่สุดในกระบวนการการอาชีพของเขา (3) เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่า อาจจะสร้างเกณฑ์ขึ้นเพื่อสนับสนุนทฤษฎีเกี่ยวกับบุคคลิก คุณสมบัติทางสังคมและการอาชีพที่เป็นจุดเด่นให้คนก้าวไปสู่ความสำเร็จ และได้เป็นครูใหญ่โรงเรียนมัธยม การวิจัยนี้ใช้ศึกษาจากหลักฐานที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยไว้แล้ว ใช้แบบสอบถามครูใหญ่ และใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. กระบวนการหรือแนวทางของอาชีพของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมในลอสแอนเจลิส เป็นแบบเดียวกันคือ (ก) เป็นพวกที่มีสติปัญญาเหนือกว่าพวกปานกลางเมื่อครั้งเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมและวิทยาลัย (ข) มีแนวโน้มแสดงออกการเป็นผู้นำในด้านกีฬา ชุมชนและกิจกรรม สถานักเรียน (ค) แสดงออกการเป็นผู้นำเมื่อรับใช้ชาติตอนเป็นทหารในยามสงคราม (ง) ได้รับปริญญาโทและได้รับการฝึกฝนอบรมและมีประสบการณ์ทางอาชีพสูงกว่าอัตราปกติ (จ) มีสุขภาพดีเยี่ยมและมีการลาหยุดงานเพราะป่วยน้อยที่สุด (ฉ) มักจะได้รับการสนับสนุนจากครูใหญ่เดิมให้ได้รับตำแหน่งทาง

²¹Marcus Duane Rawlins "A Career Pattern Studies of Secondary Principals in the Los Angeles City Schools" Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm Inc., 1964) Vol. 25, No. 4-5, pp. 3365.

บริหาร (ข) ถ้าเป็นชายก็แต่งงานและมีบุตรหลายคนแล้ว (ข) แสวงหางานทำในโรงเรียนมัธยม (ทั้งตอนต้นและตอนปลาย) และอยู่ที่เดิมนี้อย่างมั่นคงตลอดมา

2. กระบวนทางอาชีพของครูใหญ่ชายกับครูใหญ่หญิงแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในด้าน การได้รับเกียรติยศของโคทูเรียนเมื่ออยู่ในโรงเรียนมัธยมหรือวิทยาลัย องค์ประกอบทางครอบครัว การทำงานมานานก่อนมาเป็นครูใหญ่ ระดับของงานบริหาร การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการของท้องถิ่น ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานปฏิบัติ การ เหตุผลในการก้าวเข้ามาสู่วงการการบริหาร และประสิทธิภาพการเข้าใจหมู่พวก

3. กระบวนทางอาชีพของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior High School) กับครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (Senior High School) มีความคล้ายคลึงกันมาก

4. การเข้ามาเป็นครูใหญ่โรงเรียนมัธยมในลอสแอนเจลิส ในช่วงระยะเวลาแข่งขันกันเข้ามานั้น ครูใหญ่ชายมักจะเข้ามาตอนที่จะเป็นรองครูใหญ่ได้ ส่วนครูใหญ่หญิงแข่งขันเข้ามาเป็นตอนที่เป็รองครูใหญ่อยู่ก่อนแล้ว

5. ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีชั้นเรียน 3 ปี ในเมืองลอสแอนเจลิส มีความแตกต่างกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของรัฐหลายประการ ที่เห็นชัดที่สุดคือ การมุ่งเข้ามหาวิทยาลัย การได้รับความเชื่อถือ การได้รับดำรงตำแหน่งทางบริหาร จำนวนลูกน้องหรืออยู่ในความปกครองดูแล จำนวนภาคเรียนหรือสัปดาห์ที่ใช้เวลาทำงาน และจำนวนปีที่ขีฝึกเพื่อเป็นรองครูใหญ่

ในปี ค.ศ. 1968 วอลเตอร์ อาร์มส์ (Walter Eugene Arms) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Elementary School Principalsip in Indiana"²² เพื่อรับปริฤตญาเอกจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษาตรวจสอบสภาพ

²²Walter Eugene Arms, "The Elementary School Principalsip in Indiana," Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Micro-film, Inc ., 1968), Vol. 29, No. 6, p. 1697 A.

การเป็นครูใหญ่กับหน้าที่ของครูใหญ่ในฐานะเป็นที่ เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษาของชุมชน การวิจัยนี้ได้ข้อมูลมาจาก 2 ทางด้วยกันคือ (1) จากการศึกษาหรือเก็บข้อมูลจากแฟ้มประวัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมในมลรัฐอินเดียนาซึ่งได้บันทึกไว้ (2) จากแบบสอบถามซึ่งส่งไปยังสมาชิกของสมาคมครูใหญ่โรงเรียนประถมแห่งรัฐอินเดียนาจำนวน 929 คน และได้รับกลับคืนมาจำนวน 675 คน หรือประมาณ 72.5 เปอร์เซ็นต์ ผลการวิจัยเป็นดังนี้

ครูใหญ่โรงเรียนประถมที่วิจัยเป็นชายทั้งหมด อายุตกอยู่ประมาณ 47 ปี แต่งงานแล้วและมีบุตรอย่างน้อยหนึ่งคนขึ้นไป และได้รับเงินเดือน 11,733.21 ดอลลาร์ต่อปีและชวงทำสัญญาทำงาน 10 เดือน ครูใหญ่มีบ้านเป็นของตนเอง ซึ่งคิดเป็นมูลค่า 20,410.54 ดอลลาร์ และอาศัยอยู่เขตการศึกษาที่โรงเรียนตั้งอยู่

ครูใหญ่จำนวนครึ่งหนึ่งใช้เวลาศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเป็นเวลา 5 ปี และมีอยู่ 4 คน ในจำนวน 10 คน ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัย 6 ปี แล้วสำเร็จ ครูใหญ่ 6 คน ในจำนวน 10 คน ที่เรียนจนถึงขั้นปริญญาโท แล้วสำเร็จบริบูรณ์

โดยเฉลี่ยแล้วครูใหญ่จะมีประสบการณ์การทำงานประมาณ 22.7 ปี และเป็นครูใหญ่มาประมาณ 8.4 ปี และต่างก็เคยเป็นครูสอนโรงเรียนประถมมาแล้วชั่วระยะเวลาหนึ่ง และปัจจุบันรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนที่มีขนาดโดยเฉลี่ย 536 คน

การใช้คนช่วยงานด้านเสมียนหรือธุรการมีอยู่ถึง 88 เปอร์เซ็นต์ ส่วนงานที่ใช้พวกกึ่งอาชีพ (Para-professional) ช่วยมีมากกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การเกี่ยวกับอาชีพนี้ เป็นสมาชิกสมาคมการศึกษาแห่งชาติ (National Education Association) 90.7 เปอร์เซ็นต์ สมาชิกของ Department of Elementary School Principals 86.4 เปอร์เซ็นต์ และสมาชิกของสมาคมการศึกษาท้องถิ่น (Local education association) 79.9 เปอร์เซ็นต์ ทั้งหมดเป็นสมาชิกของสมาคมครูใหญ่แห่งรัฐอินเดียนา

มีอยู่เพียง 37.4 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ที่กลุ่มของครูใหญ่ที่วิจัยนี้รายงานว่าได้เข้าการประชุมครูใหญ่ระดับชาติอย่างน้อยหนึ่งครั้งในรอบหกปีที่ผ่านมา

ครูใหญ่ใช้เวลา 32.3 เปอร์เซ็นต์ สำหรับการนิเทศการสอนแก่ครู 17.5 เปอร์เซ็นต์ สำหรับบริหารโรงเรียน 12.3 เปอร์เซ็นต์ สำหรับการประชาสัมพันธ์ 11.4 เปอร์เซ็นต์ ในที่ทำงานหรือการจัดบริเวณอาคารหรือสถานที่ 9.9 เปอร์เซ็นต์ สำหรับงานทางด้านธุรการ 8.0 เปอร์เซ็นต์ สำหรับนิเทศงานบริการพิเศษ และ 2.1 เปอร์เซ็นต์ เกี่ยวกับงานในหน้าที่อื่น ๆ

ครูใหญ่เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การในชุมชน และใช้เวลาตั้งแต่ 2 ถึง 5 ชั่วโมงต่อหนึ่งอาทิตย์เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

มีครูใหญ่ 7.4 เปอร์เซ็นต์ที่ตั้งใจจะลาออกจากการเป็นครูใหญ่ และมีอยู่ 6.5 เปอร์เซ็นต์ ที่รายงานว่าพวกเขาไม่อาจที่เลือกเอาการศึกษาเป็นอาชีพอีก

เกียรตินิยมที่ได้รับการเป็นครูใหญ่มีพอสมควร หรือค่อนข้างสูงและรู้สึกว่ามีโอกาสเต็มที่จะได้แสดงความคิดเห็นภายในโรงเรียนของตน และมีอยู่ 30 % ที่ต้องแก้ไขหรือหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้เกี่ยวกับหลักสูตร

การเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดภายในโรงเรียนนั้น ได้แก่การมีเครื่องอำนวยความสะดวกและใหม่ ๆ เกิดขึ้น

ในปี ค.ศ. 1969 โรเจอร์ ดูแอน ฮาร์ตติง (Roger Duane Harting) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Career Patterns and Characteristics of Selected Male Educators Employed in Public School Work in Missouri"²³ เพื่อรับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยมิสซูรี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทางอาชีพ ของ

²³Roger Duane Harting "Career Patterns and Characteristics of Selected Male Educators Employed in Public School Work in Missouri," Dissertation Abstracts, (Ann Arbor : University Microfilm, Inc., 1970), Vol. 30, No. 8, p. 3233 A.

นักการศึกษาที่เป็นชายบางส่วนที่ทำสัญญาจ้างทำงานในโรงเรียนของรัฐ ในมลรัฐมิสซูรี ในช่วงระยะเวลา 15 ปี ที่ผ่านมาว่าก่อนที่จะเข้ามาทำงานกับ โรงเรียนของรัฐนั้น ทำงานอะไรมาก่อนบ้าง เมื่อทำงานกับรัฐแล้วมีคุณลักษณะงานเป็นอย่างไร และสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งทั้งแนวตั้ง (เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น) และแนวนอน (ไม่เลื่อนตำแหน่งแต่เปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือชนิดของงาน) และความมั่นคงของอาชีพเป็นอย่างไร การวิจัยใช้แบบสอบถามและได้หลักฐานหรือข้อมูลจากผู้ที่ทำงานที่ปรากฏใน Public School Retirement System of Missouri ในปี ค.ศ. 1967-1968 ซึ่งเริ่มทำงานตั้งแต่ปี 1953 - 1954 จำนวน 211 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 190 คน หรือประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. แนวทางการประกอบอาชีพของนักการศึกษาชายเหล่านี้ โดยทั่วไปเริ่มต้นจากการเป็นครูโรงเรียนประถมหรือโรงเรียนมัธยมมาก่อน แล้วก้าวมาสู่ระดับผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น
2. นักการศึกษาชายเหล่านี้เปลี่ยนแปลงตำแหน่งไปสู่เขตการศึกษาที่มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีงานใหญ่และกว้างขวางขึ้น
3. นักการศึกษาชายเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่งานในแนวนอนเป็นส่วนมากในระยะเวลาครั้งแรกของการประกอบอาชีพ
4. นักการศึกษาชายเหล่านี้ เมื่อจำแนกการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นแนวตั้งหรือแนวนอนแล้ว กลุ่มที่อายุน้อยที่สุดส่วนใหญ่มีการแต่งงานแล้วคิดเป็นเปอร์เซ็นต์สูงมาก บิดามารดาเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา โดยเฉพาะบิดามีอาชีพประจำ และอาศัยในชุมชนชนในเขตชนบทในระหว่างที่มีอายุไม่ถึงยี่สิบปี ได้รับปริญญาโทและเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี ได้รับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยมิสซูรี เมืองโคลัมเบีย หรือจากวิทยาลัยของรัฐในมลรัฐมิสซูรี ได้รับปริญญาโททางบริหารโรงเรียนและทางแนะแนว และมีเงินเดือนสูงสุดกว่าระดับมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 1967-1968
5. กลุ่มนักการศึกษาชายที่มีอายุมากที่สุดที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งแนวตั้ง และแนวนอน ส่วนใหญ่มักจะเป็นโสด มีบิดาที่บริหารควบคุมคนงานหรือเป็นช่างฝีมือ อาศัยอยู่

เขตชานเมืองเมื่อมีอายุไม่ถึง 20 ปี เลือกวิชาเอกทางสื่อสารมวลชนหรือวิทยาศาสตร์
ในระดับปริญญาตรี ได้รับปริญญาตรีจากสถาบันอื่นนอกเหนือไปจากมหาวิทยาลัยมิสซูรีหรือ
จากวิทยาลัยของรัฐมิสซูรี ได้รับปริญญาโททางการมัธยมศึกษา และเงินเดือนยังคงต่ำกว่า
ระดับมัชฌิมฐานในปีการศึกษา 1967 - 1968

6. ในกลุ่มนักการศึกษาที่มีอายุมากที่มีการเปลี่ยนแปลงในแนวตั้งแต่นวนอนไม่
เปลี่ยน เปอร์เซนต์ส่วนใหญ่ของบิดามีอาชีพเป็นเสมียนรับจ้างกับเครือญาติ คนดูแลทรัพย์สิน
(คนยาม ภารโรง ฯลฯ) หรือเป็นชาวนา เปอร์เซนต์ส่วนใหญ่ของนักการศึกษาสูงอายุก่อนนี้
มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่เลือกวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี
และมีเงินเดือนสูงกว่าระดับมัชฌิมฐานในปีการศึกษา 1967 - 1968

7. ในกลุ่มนักการศึกษาที่มีอายุน้อยที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในแนวตั้ง แต่เปลี่ยน
แปลงในแนวนอน เปอร์เซนต์ส่วนใหญ่ของบิดามีอาชีพทางธุรกิจ อาศัยอยู่ในชุมชนในเมือง
ตอนที่มีอายุไม่ถึง 20 ปี ได้รับปริญญาตรี เลือกวิชาวิจิตรศิลป์ การประถมศึกษาหรือการสอน
วิชาเฉพาะเป็นวิชาเอก และมีเงินเดือนต่ำกว่าระดับมัชฌิมฐานในปีการศึกษา 1967-1968

สรุป

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า ตำแหน่งผู้บริหารของ
สหรัฐส่วนใหญ่มีอายุมัชฌิมฐานเกิน 40 ปี ได้รับปริญญาโทเป็นอย่างต่ำ และส่วนมากมักจะ
ไต่เต้ามาจากครูสอนในโรงเรียนมาก่อน แล้วเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ สำหรับความ
ถี่ของการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงานนั้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนในแนวนอนมักจะเปลี่ยนใน
ระยะที่เริ่มเข้าทำงานใหม่ ๆ เป็นส่วนมาก สำหรับเมืองไทยผู้วิจัยยังไม่ทราบว่ามีผู้ใดทำ
การวิจัยเรื่องนี้ไว้บ้าง จึงยังไม่ทราบว่าสภาพของผู้บริหารในเมืองไทยมีภูมิหลังการศึกษา
เป็นอย่างไร วุฒิสถสุดอยู่ในระดับใด อายุมัชฌิมฐานประมาณเท่าไร หรือสภาพอื่น ๆ เป็น
อย่างไร จึงต้องคอยติดตามการศึกษาคนควาหรือการวิจัยต่อไป